

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 2.

V Ljubljani 1. februarja 1887.

Leto XVII.

Na hribu sv. Urbana.

Tu torej se dvigala cerkev je kdaj,
Oj cerkev svetnika Urbana.
In le razvalina je tu še sedaj,
Z robidovjem ostrim obdana.

Let sto je minulo, ko suša grozno
Palila domače je kraje.
A množica vérna, na goro je to
Hitela v Bogá zaupaje.

„Tri mes'ce nebó nam ni dalo dežja
In zemlja razbeljena zéva;
Če dalje še žgè nas vročina strašná,
Neznóсна pač naša bo réva.

Oj prosi mogočni in sveti Urban,
Da Bog se nas v stiski usmili;
Vsa leta te bomo častili ta dan,
Če sprosiš pomóci nam v sili.“

In mašnik daruje brezmadežni dar,
Z iskrenimi moli čutili:
„Odpusti nam Bog, ne kaznúj nas nikár,
Zvestéje Ti bomo služili.“ —

In strážniku pravi: „Le bistro poglej,
Li vidiš morda kaj oblaka?“
„Nebó je vse jasno, kot bilo je prej,
Ne vidim nobenega znaka.““

Kruh, vino posvétíl proséč je Bogá,
Naj revnih stvari več ne šiba:
„Doklér ne dobimo dežja od nebá
Ne vrnemo s tega se hriba.“

In strážniku pravi: „Ozri se v nebó,
Nemara sedaj oblačí se.“ —
„Res, lahna meglica, vsaj zdi se takó,
Tam dvíga od južne strani se.““

Darilnega keliha ni še izpil,
Še stal pri oltarji je mašnik,
Vže dež je pohleven šumljaje rosíl
Na polje, vinógrad in pašnik. —

Minulo od tákrat stotíno je let,
Ljudjé so tedanji pomrli?
To cerkev na hribu pozabil je svet,
Viharji do tál jo podrlí.

Fr. Krek.

Dober prijatelj o pravem času.

Takó je, kakor sem rekel, in pri tem ostane! Vse naše siromaštvo prodamo in se preselimo kam drugam; svet je velik, pa ima tudi za nas dovolj prostora. Čimu to naše beraštvo, ta naša podrtija, mislim namreč našo *borno kočo*, ki nam vsak dan pretí, da se zruši na nas in nas pobije. Streha vže več let ni imela poštene slame, kakeršna se spodobuje poštenej kmetskej hiši; klet pod hišo je prazna, po vrtu raste plevel, a po njivah in polji je treba pospravljati kamenje mesto rumene pšenice. Tù naj kdo drug gospodari pa ne jaz, ki je nimam sreče pri kmetiji. Zatorej ostane pri tem, kakor sem dejal — proč iz beraške domovine in hajdi kam drugam, tjà v daljno Ameriko, kamor jih je šlo vže mnogo iskat svoje sreče, pa so jo bajè tudi našli. Mislim, da je pač bolje in prijetneje v Kaliforniji kopati suho zlató, nego li pobirati kamenje po mojem polji. Šmencèj pri tléh! takó je in nič drugače; kakor sem rekel, pri tem ostane. Ti si mož, sosed Lisičar, ki zna govoriti kakor bi rezal ter ima ob vsakej priliki pravo besedo. Na tvoje zdravje!“ — Takó je govoril oče Zanoškar sosedu Lisičarju in trčila sta dva krepka moža s polnima kozarcema ter ju izpraznila do dna.

„Na zdravje!“ odvrne sosed Lisičar, velik suh mož o tridesetih letih, ki pa mu je bilo videti, ka ima vže davno vsaj štiri križe na hrbtu. Pijača, jeza in druge strasti, ki razjedajo človeško življenje, vrezale so se mu globoko v nagrbančeno lice. Nekako čudno se mu zasméti očí od samega veselja, ko je trčil s kozarcem in dejal: „Na zdravje, Zanoškar! Veš kaj, to ti povem, ti si jedini v naši vasi, ki ima še nekaj zdrave pameti v glavi. Vsi drugi so pleve ter ni vredno, da bi človek govoril o njih. Ali imajo taki ljudje kaj možgan v glavi, vprašam te, ki so zadovoljni, da se vse leto mučijo za mrvico suhega, črnega kruha? Zanoškar, to ti pravim, kako bodo zijali ti ljudje, kadar se ti za leto in dan vrneš in si kupiš grofovo graščino, ki stoji tam gori ob lepem zelenem smrečevji. Nù, ako bi ti mene poslušal, jaz bi ti raje svetoval, da ostaneš ves čas svojega življenja preko morja. V Ameriki si lahko bogatin, ki ima denarjev na milijone, in vprašam te, čimu ti je potlej óna vže na pólu razpadena graščina? Mar misliš, da dobro jesti in piti je vse, kar ima človek dobrega na svetu? Kaj še! Polne kleti in kašte samega suhega zlatá, to je vse kaj drugega, Zanoškar moj dragi! In vse to si lahko pridobi vsak, kdor gre v Ameriko in ima zdravo pamet v glavi. A zdaj pa pošlji po liter najboljšega, treba je, da se še pogovoriva zaradi odhoda, in kakor vidiš, nagovoril sem se, da mi je grlo postalo suho kakor goba.“

„Nù, Lenka, prinesi nama še steklenico rudečega“, zakliče Zanoškar svojej hčeri. Lenka pa je tiho ter ne odgovori ničesar na te očetove besede. Zdaj se Zanoškar ozrè in vidi mater in hčer sedeti ondù pri starej omari in se jokati. „Tri sto medvedov!“ zavpije Zanoškar nad njima; čimu so vajine solzé? Mar mislita, da bomo šli prosjačit po hišah naših sosedov? Tega pa vže nè! Zato bomo šli raje v Kalifornijo. To je daleč tam v Ameriki, kder se samo suho zlató koplje. Ne jokajta se, to vama pravim, kadar bomo v Ameriki, nosili se bosta lepše nego li naša županja, ki zdaj takó visoko svoj

nos viha. In tudi jesti in piti bosta imeli dosti. Zato pa pojdi, Lenka, in prinesi ga nama še stari bokal, ker imava še važne razgovore z Lisičarjem zaradi odhoda.“

„Ali ne veš, da vina nimamo pri hiši,“ oglasi se žena Zanoškarica in si otare solze sè zastorom.

„Ako ga ni pri hiši pa pojdi ponj tjá kjer ga imajo.“

„Ni ga krajcarja pri hiši, pa naj prinesem vina iz krčme. Od ónega časa, kar ti rojé nesrečne misli o Ameriki po glavi, ne brigaš se nič več ne za hišo ne za družino. Jaz sem slaba in bolehná, pa ne morem delati, da bi zaslužila kak krajcar za domače potrebe a Lenka ima polni roki dela v hiši in kuhinji, ako hočemo jesti — kje naj potlej vzamemo denar za vino? Tudi vže ne vem, kako se bomo prihodnji teden preživeli; ako nam Bog ne pomore, ne preostaje nam drugega nego prosjačit.“ Takó je tožila Zanoškarica možu in debele solzé so se jej potočile po ovenelem licu.

„Bodi mi tiho in ne klepetaj, česar ni treba,“ odvrne Zanoškar ženi ter jo skuša tolažiti, kajti Zanoškar vender ni bil še popolnoma pokvarjen človek, in smilili ste se mu žena in hči, kadar koli ju je videl jokati. Zanoškar bi bil morda najboljši človek v tem kraju, ako bi ne imel zapeljivea, sosedá Lisičarja, s katerim ni hotel več noben pošten človek občeavati. Kakor prazna vreča ne more stati po konci, tako tudi Lisičar v dolgove zakopan, ni se več mogel vzdržati ter je po ves dan hodil brez dela okoli in pijančeval, če je imel kaj okroglega v žepu.

„Bodi mi tiho!“ — dejal je oče Zanoškar jokajočej se ženi in pri teh besedah stopi gospod učitelj Novinšek v sobo. „Dober večer vam Bog daj! Glej, glej! kakor vidim, imate družbo.“ — Komaj je Lisičar ugledal gospoda učitelja, takój je zgrabil svojo kučmo in dejal Zanoškarju: „Ostane pri tem, kakor sva se dogovorila; prihodnji mesec odrineva!“ To rekši, otide mimo učitelja, niti da bi ga bil pozdravil. A temu se ni čuditi. Lisičar ni bil samó pri gospodu učitelju, marveč pri vseh poštenih ljudeh na jako slabem glasu. Ako bi bil ostal pri Zanoškarji še nekoliko časa, izvestno bi ga bil učitelj potipal ob njegovo slabo stran in ga vprašal: o čem se živi, kaj dela

i. t. d. in to bi bila zgolj vprašanja, katerim bi Lisičar nikakor ne mogel z dobro vestjó odgovarjati — —

Zanoškarju se je pa dobro zdelo, da ga obišče gospod učitelj, ki je bil v velikem spoštovanji v vsej župniji. Vprašal ga je, od kod mu pride ta čast v njegovej hiši. „Pridem k vam, zaradi vašega sina Toneta,“ začne gospod učitelj Novinšek. „Tone je zdaj vže 14 let star in koncem meseca avgusta dobi od mene spričalo, kakeršnega še ni dobil nobeden mojih učencev. Vaš sin Tone je zelo nadarjen, uči se pridno in škoda bi bila velika, če bi ga ne dali v mesto „študirat“. Da dobi podporo in tudi brezplačno hrano v mestu, to bode moja skrb.“

„Hm, hm, to bi bilo vse lepó, ako bi“ — — —

„Kaj, ako bi — ali imate proti temu kaj ugovarjati?“ vpraša učitelj.

„O nê, ugovarjati nimam ničesar, ali — Tone mora z menoj v Ameriko.“

„S kom?“ vpraša učitelj.

„Z menoj in sosedom Lisičarjem.“

„Kaj! — Vi hočete v Ameriko? In to še celó z Lisičarjem?! — Kaj pa vaša žena in hči?“ —

„Morati tudi z menoj!“

„In kaj bodele delali v Ameriki,“ vpraša učitelj Novinšek dalje.

„Kaj bodedo delati? Čudno vprašanje! V Kalifornijo gremo iskat zlatá.“

Učitelj se nasmehne, potem zmajé z glavo in pravi: „Tedad tudi vam se ne žali po našej lepej domovini, ker jo hočete zapustiti in se podati v daljni, nepoznani vam svet, da ondù od gládù umrjete.“

„Pač lepa domovina to,“ odgovori Zanoškar, „le pogledjte moje njive, potlej pač ne bodele več rekli: lepa naša domovina. — Pa tudi to ní res, da bi v Ameriki od gládù umrli; obogateli bodedo tam, obogateli, in se z obilim premoženjem vrnili, če pridemo še kdaj v ta naš siromašni kraj.“

„Kdo je kriv, da vaše gospodarstvo propada, ako ne vi sami,“ odvrne mu učitelj. „Ako bi bili vi pridno svoje polje obdelovali in kamenje pobirali z njiv in vrta, mesto da ste z Lisičarjem posédali po krémah in po nepotrebnem zapravljali denar in morda še celó zdravje, lahko bi bili popravili vse nedostatke pri hiši; in če bi bili denar, ki ste ga po krémah zakvartali, nalagali na obresti, bili bi zdaj najboljši gospodar v našej vási. Vidite tedaj, da ste svojega širomaštva sami krívi in nihče drug. Mar mislite, da vam bodo v Ameriki pečeni golobje leteli v usta? In če mislite, da v Kaliforniji zlató kar po tleh leži, kakor pri nas kamenje, potlej se zelo varate in žal mi je takega moža kakor ste vi. Res je, da je v Ameriki dosti, zelo dosti zlatá. Tudi se je vže zgodilo, da so ljudjé samó iskat začeli, in našli celo gručo zlatá, ki je bila dosti velika, da so zadušili svojo grdo lákomost po denarji. Ali to so izjeme; mej tisoč ljudmi je morda samó jeden, da se mu kaj takega primeri. Največ ljudi, ki gredó v Ameriko, je takih, ki ne najdejo nobenega zlatá. Prebijati jim je največjo bedo, in če so tako srečni, da imajo še kak krajecar, vrnejo se hitro zopet nazaj v svojo zaničevano domovino; sreča zanje, ako z zdravim telesom.“

„Dà, dà, pa jaz si tudi s svojimi rokami v Ameriki lahko mnogo denarja zaslužim. Čital sem, da v Ameriki potrebujejo pridnih delavcev,“ odgovori Zanoškar z upadenim sreem.

„To je pa zopet resnica,“ odvrne učitelj; „v Ameriki potrebujejo mnogo delavcev, dobrih in pridnih. Ali jih pa pri nas, vprašam vas, ne potrebujejo? Le idite k prvemu svojemu sosеду in vprašajte ga, če nima kakega pripravnega dela za vas? In ali ga nimate vi sami dovolj, če hočete svoje gospodarstvo imeti v dobrem redu? — Rekli ste tudi, da se v Ameriki vsako delo bolje plačuje. Tudi temu ne morem oporekati. Zato je pa tudi v Ameriki vsaka stvar dvakrat in tudi trikrat draža nego li pri nas. V Ameriki se za tolar ne dobi nič več kakor pri nas za goldinar, in vender dobro znate, da je tolar več vreden, nego li naš goldinar. In vi hočete z Lisičarjem popotovati? S tem človekom, ki ni vreden, da bi ga pes povohal. Ki je jezičen kakor srakopér in strupen kakor modrás. Ki je največji pijanec v našem kraju in je s pijančevanjem zapravljal vse premoženje, ki ga je podedoval od svojega rajnega očeta — Bog mu daj dobro, bil je pošten mož — in zdaj pohajkuje brez vsega dela ter ne vem ob čem se hrani. Ta hudobni človek zahaja k vam samó zaradi tega, da bi vas spravil še ob te denarje, ki bi je dobili za prodano posestvo, in potlej bi vas ostavil na cedilu tu ali tam. In temu izpridenemu, nemarnemu človeku nastavljate ušesa kakor božjej besedi? Ali vas ni sram, oče Zanoškar, ki vender še nekaj spoštovanja uživate pri svojih sosedah?“

Zanoškarju so te besede segle globoko v srce, popraskal se je za ušesi in dejal: „Pravo imate, gospod učitelj, pravo imate; izprevidim, da sem se prenačil. Vso to stvar bi bil moral nekoliko bolje prevdariti, a zdaj je vže prepozno. Denarje, ki sem je včeraj skupil za prodane vole, dal sem vže Lisičarju, da mi preskrbi vožnje listke za Ameriko.“

„Glejte, da svoj denar prej ko mogoče zopet nazaj dobite,“ odgovori učitelj, „in če bi ga tudi ne dobili, veseli bodite, da niste še več izgubili kakor to, kar ste mu dali. Ne pozabite pa tudi prigovora, ki pravi: Ostani domá in delaj pošteno!“

„In jaz ponavljam, kar je dejal gospod učitelj: Ostani doma in delaj pošteno!“ oglasi se debel čvrst glas gospoda župnika, ki so ravnokar stopili v sobo. Gospod župnik, čestit starček z belimi lasmi, slišali so pri vstopu v hišo poslednje učiteljeve besede ter so takó ugani, kakšen razgovor imata. Poznali so dobro Zanoškara in njegovega zapeljivega soseda Lisičarja, ter so tudi vže slišali, da se Zanoškar spravlja v Ameriko.

„Prišel sem k vam,“ začne gospod župnik, „zaradi vašega pridnega sina Toneta, pa mislim, da vam je vže vse povedal gospod učitelj, ker sva se pretečeno nedeljo razgovarjala o njem. Vaš sin Tone je razumen in priden deček, da malo takih. Žal bi mi bilo, če bi ga ne dali v mesto v latinske šole. Zatorej sem prišel k vam, da bi se pogovorila, kako in kaj, da bi spravili sina v višje šole. Jaz sam bi ga za zdaj nekaj časa pripravljaval v latinščini, da bi mu potlej bolje šlo v mestu. Ali žalibog, slišal sem nekoliko vašega razgovora z našim gospodom učiteljem ter mislim, da vas je zopet prišla óna nesrečna misel o izselitvi v Ameriko. Zanoškar, to je stvar, za katero je resnega prevdarka treba. Pomislite samó to, ako se vam bi v Ameriki slabo godilo ter bi še le tam spoznali, kako ste bili nespametni, da ste se izselili: kje boste potlej dobili potrebne pripomočke, da se povrnete zopet v svojo lepo domovino. Pomislite, da so se vaš ded in vaši stariši tukaj pošteno živeli, a vi ste nezadovoljni, zaničujete svoj rojstni kraj ter hočete tja nekam v ptuj svet, v

katerem jih je vže toliko postalo nesrečnih. Ali se pač morete ločiti od grobóv svojih dobrih starišev? Tukaj ste mej znanimi, domačimi ljudmi, mej svojimi sorodniki, vsak vas spoštuje in ljubi. Kolikor vem, nimate ga sovražnika v mojej župniji, razven soseda Lisičarja, ki se vam prijatelja samó zato kaže, da bi vas laglje pripravil še ob to malo premoženja, kolikor ga še imate. Ostanite domá, delajte pridno in molite, in božji blagoslov vam ne izostane. Ako vas tepó nadloge in britkosti, prenašajte je s potrpežljivostjo in zopet se povrne sreča, mir in veselje v vašo doslèj pošteno hišo.“ Takó so govorili gospod župnik in ne brez uspeha.

Zanoškar je jel spoznavati, da ni na pravem potu, da se mu je dobro godilo, dokler ni v njegovo hišo jel zahajati sosed Lisičar. Ali odstopiti od svoje namere, zdelo se mu je vender pretežavno. Lisičar mu je namreč Ameriko naslikal z najlepšimi barvami. Ali zdaj, ko ste ga tudi žena in hči jeli prositi, odjenjal je in dejal: „Pa naj bode v imenu božjem — ostanemo domá. Tudi meni bi bila ločitev težka od domovine, a mislil sem si, da se v Ameriki lahko brez truda denar dobi. Nù, vi prečastiti gospod župnik in vi gospod učitelj sta me vse drugače podučila in vama rajši verojamem nego li sosedu Lisičarju, ki me je, kakor vidim, le zapeljati hotel, da bi se on z mojimi novci okoristil ter se na moje troške vozil v Ameriko. Kakor sem dejal, mi ostanemo domá in z božjo pomočjo hočem zopet poskušati pridno gospodariti s tem, kar imam.“

„To je prava, možata beseda,“ rečejo gospod župnik „in Bog daj, da bi ostali pri njej. Mati in hči pa se razjokate od veselja, da jima ne bode treba ostavljati prelepe domovine, v katerej želite živeti do smrti.

Kmalu po tem se gospod župnik in učitelj poslovita od Zanoškarjevih ter obljubita, da bosta večkrat prišla ter rada svetovala in pripomogla, kjer koli bode dobrega sveta in pomoči treba.

In res! Zanoškar jo ostal mož beseda. Ostal je domá, pridno je delal in gospodaril ter si s pridnostjo in varičnostjo skoraj toliko prigospodaril, da je bil jeden najboljših kmetov v soseski. Tone je šel v mesto ter je zdaj dober duhovni pastir v svojem domačem kraju.

In Lisičar? Ta ni hotel Zanoškarju denarjev povrniti. Po noči jo je na tihem pobrisal, da ni nihče znal ne kod ne kam. Čez leto in dan pa pride vest iz Amerike, da je ondù žalostno umrl.

(Iz nemščine preložil I. T.)

— x —

Prstan sv. Marka.

začetku meseca oktobra lanskega leta izpostavljena je bila pri ljubljanskem knjigotržci J. Giontini-ju velika podoba, delo našega domačega slikarja gosp. Grilca. Velika množica mimoidočih ljudi je postajala tu in občudovala mojstersko delo. Izvestno ste tudi vi, otroci, ki stanujete v našem glavnem mestu, gredoč v šolo ali iz šole, skušali se približati, da bi videli prekrasno sliko, na katerej je bilo videti velikansko poslopje z nebrojnimi sobami in širokimi, s pregrinjali bogato prevlečenimi stopnicami. Izvestno bi bili tudi radi vedeli dogodbo, ki vam jo slika predstavlja. Kdo so

óni resni, belobradati možje? — kdo je ubožno oblečeni mož, klečeč na stopnicah itd. Izvestno ste v šoli vprašali gospoda učitelja, kaj podoba kaže — a dvomim pa, da bi si bili povest tudi dobro zapómneli. Da jo znate tudi sami čitati, in da si jo ohranite v spominu, podajam vam jo tu.

Na obrežji adrijanskega morja, na italijanskej zemlji leži veliko mesto Benetke. Prav za prav stoji to mesto na morji, ker je zidano na kolih. V svojem osredji ima to mesto velikanske mramornate palače in krasne cerkve. Najlepša, po vsem svetu znana cerkev je posvečena sv. Marku. Benetke so bile nekdanje glavno mesto obširne države na italijanskej zemlji, na isterskem in dalmatinskem obrežji in adrijanskih otocih. Benečani so bili zelo imoviti kupčevalci in njih vladarji „doži“ gospodovali so neizmernemu bogastvu. V začetku 15. stoletja dospale so Benetke na vrhunec blagostanja — a stoprav pred 90. leti so izgubile svojo samostalnost.

Zgodba, ki vam jo hočem povedati, vršila se je v začetku 14. stoletja. Na prestolu Benečanskem je sedel takrat dože Bartolomeo Grandenigo.

Bilo je v jutro po silno viharnej noči, ko pride ubog ribič v mramornato palačo dožetovo ter prosi, da ga spusté k dožetu samemu, ker mu ima povedati važne novice, zadevajoče veliko državo. Dovoli se mu. Ribič vstopi, poklekne na široke mramornate stopnice ter podá dožetu krasen prstan redke dragocenosti. Osupel ga dože ogleduje, potem vpraša, odkod li ima ta prstan? Ribič pripoveduje: „Sinoči vže pozno, ko je začela nevihta nastajati, hitel sem na obrežje, da bi svoj slabi čolnič prepeljal v varnejši pristan, ker sem se bal, da mi ga vihar potare. V trenotji pa, ko ga odklenem, stopijo pred-me trije možje — čestitljivi starci — in zahtevajo nujno, naj je prepeljem na nasprotno nabrežje k cerkvi sv. Nikolaja. Jaz se branim, kazaje jim slabi čolniček, ter pravim, da nikakor ne smem zaupati življenja štirih oseb slabemu čolniku v tako razburjenih valovih. Ker se nikakor ne udam, skočijo vsi trije v čoln, in prej nego sem jim mogel zabraniti, veslajo s krepkimi močmi po razburjenih valovih. Na nasprotnem nabrežji smo izstopili, in glej! na starčev migljaj potopí se moj čolniček v morskó globino. V tem trenotji se je vlegel vihar — in ko ves osupel pogledujem ónega, na katerega migljaj se je moj čolniček pogreznil v vodo, obrne se k meni in reče: „Pojdi jutri pred dožeta in njegovo skupščino in povej jim, kar si videl. Za ta čolniček te bodo vže obilo odškodovali. Povej jim, da smo danes mesto rešili gotovega pogina. Hudobni duhovi so razburili valovje, ki bi bilo požrlo vse mesto. Tvoj čoln je bil napolnjen ónih duhov, zato leži zdaj v dnu morja in vihar je zopet utihnil.“ Po teh besedah si starec sname ta prstan in reče: „Védi, da sem jaz evangelist Marko, váruh in branitelj vašega mesta. Moja spremljevalca tukaj sta sv. Jurij in sv. Nikolaj. Izroči jutri ta prstan dožetu v dokaz, da so resnične tvoje besede in v potrdilo, da sem jaz prijazen vašemu mestu.“ — Ko je to izgovoril, izginili so vsi trije,“ takó je končal ribič svojo povest. Bogato so obdarovali ubogega ribiča; v cerkvi sv. Marka pa so se prepevale hvalne pesni Onemu, ki je po svojem vérnem služabniku rešil mesto pogube.

Slika ima napis: Prstan sv. Marka

Janja.

Lov in živalsko življenje na severu.

(Konec.)

Slika, katero vam je prinesel zadnji „Vrtec“ na 21. strani, kaže vam živalsko življenje v severnem ledenem morji. V velikih družbah živé tù mej visokimi ledenimi gorami in skalnatimi bregovi živali, katerih bivališče so le mrzli séverni kraji. Zadnjič smo omenili mrože, ki živé v sévernem ledenem morji, a danes si oglejmo túlnje, ki je imate tudi na rečenej sliki na desno od mroža.

Túlenj ali morski pes (Seehund, Phoca vitulina) je mnogo manjši od mroža, dolg je samó 2 metra. Ker ima okroglo, psu podobno glavo z brkastim

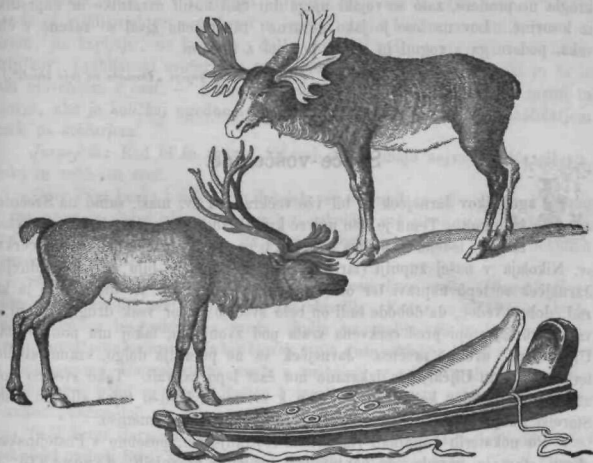

Lov na túlnje.

gobcem in ker tudi laje kakor pes, dobil je imé morskega psá. Truplo mu je porasteno sè sivkasto, gosto dlako, ki se v vodi gladko prilaga k telesu. Uhljev ta žival nima. Noge so bolj plavutam nego pravim nogam podobne; prednji nogi ima spredaj na prsih, a zadnji ste mu nazaj obrnjeni in vzrasteni z repom. Po samotnih otocih severnega morja, kder ga človek toliko ne preganja, živi túlenj v velikih družbah. V vodi je túlenj izvrsten plavač a na suhem zeló neukreten, zato ga Grenlandci najraje pobijajo na suhem. Ako ga po nosu udariš, kmalu je mrtev. Lové ga zaradi masti in kože. Grenlandci jedó tudi meso in kri; še celó iz črev, kit in kostí izdelujejo marsikatero stvar. Brez túlnja bi Grenlandci ne mogli živeti. Mlad túlenj se dá prav lahko ukrotiti, svojemu gospodarju je poslušen in privržen kakor domač pes. Prigodilo se je vže, da je túlenj iz velike daljave priplaval nazaj k svojemu gos-

podarju. Túlnjev lovci ne streljajo, ker je obstreljena žival za loveca izgubljena, vrhu tega pa še izplaši druge tovariše, ki spé na suhem. Lovci najraje zalezujejo speče tulnje ter jih s kijem po glavah mahajo. Večkrat morajo lovci po več ur v največjem mrazu in megli prežati na tuljna, da se prikaže na površji morja ter ga potem prebodó z ostvami. Navadno jih pa čakajo na ledu pred luknjami, kamor hodijo dihat.

Alki so bile morske ptice s kratkimi prav na koncu trupla vzrastenima nogama. Kreljuti so imeli prav kratki in tako slabi in krnjavi, da niso mogli leteti. Imeli so visok ali ozek, precej dolg in povprek brazdast kljun. Bili so izvrstni plovci in potapljalci, ki so bivali večinoma na morji, samó po noči in ob valitvi so zahajali na kopno. Iz pisanih in ustnih poročil vemo, da so bili alki v prejšnjih časih na sévernem ledenem morji ravno tako navadni

Séverni jelen.

Los.

ptiči, kakor so pingvini še danes na južnem ledenem morji. Na tisoče so jih v jednom dnevu potolkli evropejski kitolovci in siromašni prebivalci sévernih otokov ter odvaževali polne čolne alkovih jajec. Alki so se hranili z ribami in se človeka prav nič niso bali. Ako jim je človek kazal ribo, prišli so po njo in se dali z roko ujeti. Ravno ta prevelika zaupnost je bila njihova nesreča, da so danes malo ne vže popolnoma zatrti.

Séverni jelen (das Rennthier, Cervus tarándus) živi danes samó še v sévernih krajih. Od njega dobivajo prebivalci sévernih mrzlih krajev mesó in mleko, kožo in kite, kosti in rogé. Jelen jim prenaša tovore in vozi gospodarja in njegovo družino v sanéh po vseh sévernih krajih. Brez njega bi bili prebivalci sévernih krajev največji siromaki, niti živeti bi ne mogli brez te prekoristne živali. Séverni jelen je tólik, kólik naš navadni jelen, samó ka ima

krajše noge širocih parkljev, in krajši vrat, ki ga nosi ravno. Njegova siromašna hrana so nizka zelišča, po zimi malo ne sam mah in lišaj, ki si ga sam izkoplje izpod snega. Suhega sena ne mara.

Los (das Elenthier, Cervus alces) je največji jelen, ki živi po močirjih in gozdih severne Evrope, Azije in Amerike. Nekdaj je sè severnim jelenom vred prebival tudi po Nemškem. Los ima dolge noge, debelo in jako neukretno truplo, kratek mesnat vrat in široko-lopatasto na robéh razrezano in rogljato rogovje. Grda je ta žival zaradi zabuhle, oslovske glave, velikega trobastega gobca in dolgih ušes. Njegove navade so iste kakor pri severnem jelenu. Losovo mesó jedó, da-si je trdo in žilavo, jezik in ušesa so pa neki posebno dobra. Vjeti losi ne živé dolgo. Zmiraj so hudobni ter se ne pajašijo radi z drugo živalijo. Losova koža je od nekdaš slovela, da je nobena krogla ne prodere, zato so vojaki njega dni radi nosili ovratnike in naprsnike iz losovine. Lov na lose je jako nevarna; razdražena žival se zažene v človeka, podere ga z rogmi in srdito poteptá z nogami.

(Po Erjacčevej knjigi „Domače in tuje živali“.)

Sveče voščenice.

Agodnikov Jarnejček je bil vže večkrat pri sv. maši, samó na Svečnico še nikoli. Temu je bilo največ krivo slabo vreme: mrzla burja, metéž, žaméti, ledena in polzka pot, nekaj pa tudi prevelika daljava do cerkve sv. Nikolaja v našej župniji (fari). A minulo leto je bilo vreme ugodnejše. Jarnejček se lepó napravi ter otide prav na Svečnico k sv. maši. Šel je kaj rad, dobro vedoč, da dohode tudi on belo svečico kakor vsak drugi. In ni se varal; komaj stopi pred cerkvena vrata pod zvonikom, takój mu ponudi stari Uljčar lepo, drobno svečico. Jarnejček se ne pomišlja dolgo, vzame svečico ter se staremu Uljčarju za izkazano mu čast lepo zahvali. Tako svečico dobi namreč vsak, kdor koli pride isti dan k sv. maši, bodi-si tujec ali kdo drug. Starejši ljudjé dobé po dve svečici: jedno večjo, drugo manjšo.

Po nekaterih župninah (faráh) na Notranjskem, posebno v Postojnskem okraji, stara je navada, da napravijo o božičnih praznicéh „darovanje“ za sveče. Za nabrane novce (denarje) kupijo se sveče za cerkev in domače ljudi, ki je na Svečnico delé cerkveni starašine zunaj pred cerkvijo med ljudstvo. A po drugih krajih tega običaja menda ni, — vsak si kupi svečo kakeršno si zbere v prodajalnici. Ljudjé nesó sveče v cerkev a duhovnik je blagoslovi. Najpred čita na glas molitve iz debele knjige, potlej pokropi sveče z blagoslovljeno vodo, in naposled je pokadi z dišečim kadilom. Nekateri pobožniki takój prižgó blagoslovljeno svečo, a drugi si hranijo celo, — češ, da bi je bilo kvara žgati, ali kakor priprosto ljudstvo govori: „da se jim smili jo načeti.“ — Svečica bodi si cela ali pa ostanek od Svečnice — spravi se za Kristovo vstajenje ali „voskresenje“ k sprevodu, ki se vrši na velike sobote večer ali pa zgodaj v jutro na veliko nedeljo ali „Vuzem.“

Jarnejček je bil bele svečice zeló vesel. Tam blizu oltarja, kder je klečal tudi Padarjev Matevžek, primaknil se je počasi k Mihčinovemu Štefku, ki je

imel ravno tako svečico v rokah, kakor on. „Veš kaj, Jarnejček?“ šepnè mu Štefek na uhó, „jaz pa bodem vže danes svojo svečico prižgal, saj mi je polovica dosti za véliko soboto . . .“ „Nu, pa tudi jaz svojo danes prižgem,“ odvrne mu tiho Jarnejček. Na to se prične sv. maša in klečé oba lepo molita.

Jarnejček, vrnivši se iz cerkve domóv, takój pokaže očetu lepo, belo svečico, ter vpraša: „Iz česa pa delajo ljudje take lepe svečice?“ Oče mu rekó: „Take svečice vlivajo svečarji ali voščeničarji iz čebelnega voska; vosek pa se napravlja iz satorvja, kakeršnega si vže večkrat videl pri Skavlovih, ki se pečajo s čebelarstvom.

Jarnejček: Kje pa se dobé take voščene svečice?

Oče: Take voščene svečice, pa tudi vse druge velike in debele, kakeršne vidiš v cerkvi, dobé se v Ljubljani. Ljubljanske sveče so obče znane; boljših mendà ni. Odlikujejo se po dobroti in lepoti; goré s čistim, mirnim in svetlim žarom, ne kapljajo, ne kadé se, dolgo goré in tudi stenj ne dela nobenih utrinjkov. Ljubljanski svečarji so tedaj pravi umeteljniki v tej stroki in to je nam Slovencem v čast. — Kdor ima mnogo čebel, ima tudi mnogo medú in satorvja, ako je količkej ugodno leto za to. Čebelar prodaje strd slaščičarjem vosek pa svečarjem.

Jarnejček: Rad bi še znal, v katerej deželi imajo največ medú, satorvja, voska in voščenih sveč.

Oče: Tega imajo v nekaterih deželah več v drugih menj. Slovenci imamo še vse premalo čebel ali „muh božjih,“ nekoliko več jih imajo v deželah na ónej strani, kder solnce zahaja. Pa pustiva čebele in govoriva raje še nekoliko o svečah voščenicah.

Slovenci imajo v velikem čisli voščene blagoslovljene sveče. Blagoslovljene voščenice se rabijo pri vseh cerkvenih obredih. Kadar se približuje „huda ura“ prižgè se blagoslovljena sveča, ljudje pa molijo, da bi Bog milostivo odvrnil pretečo nevarnost. Kadar človek svojo dušo oddaja v božje roke, prižgè se umirajočemu blagoslovljena sveča a pričujoči v solzah molijo in prosijo: naj bi angel božji spremljal dušico k izvoljenim v sveta nebesa. Umrlemu pa rekó: „Večna luč naj mu sveti!“

Tudi drugi slovanski narodi imajo v čislih voščene blagoslovljene sveče, med njimi najbolj Rusi, ki so na številu največji slovanski narod. Naj ti povem samó nekoliko vzgledov. Rusi so pobožno ljudstvo, in zato imajo obilo blagoslova božjega. Po večkrat nese kak priprost ruski človek blagoslovljeno svečo voščenico v cerkev; prižgavši jo pred božjo podobo, moli lepó in ponižno ter prosi Boga milosti v raznih potrebščinah. Kadar Rus odhaja za več časa iz dóma, prižgè blagoslovljeno svečo pred sveto podobo v kotu nad javorjevo mizo ter se ponižno priklanja in prosi za srečno potovanje — za srečno vrnitev. Ob nedeljah in praznicah vstane stara mamica ali „babuška“ zgodaj v jutro, ko še vsa družina sladko spi, — prižgè svečo pred sveto podobo, visečo na steni, ter na tihem čita in moli iz molitvenika: za carja, domovino, svojo rodbino in druge potrebščine, priklanjajoča se k podobi, rekoč: „Spasi Gospodi, ljudi tvoja!“ Ta stara mamica, res je prava hišna duhovnica ali svečenica. Kadar v Rusih kdo umrje, takój pridejo bližnji sorodniki, prijatelji in znanci ter vsak prinese voščeno svečo, da bi gorela pokojniku, dokler ga ne

zagrebó v hladno zemljo — v temni grob. A ne samo to, še pri mnogih drugih priložnostih prižigajo blagoslovljene sveče, ali o tem bodi danes dosti.

Jarnežček seže očetu v besedo, rekoč: „Zahvalujem se vam za toliko lepega, kar ste mi povedali o svečah; a še nekaj bi rad znal: prosim vas, povejte mi, zakaj pa sveče goré tam v cerkvi?“

Oče: Sveče goré tam v cerkvi Bogu, svetnikom in svetnicam božjim v čast. Prižgana sveča ima tudi svoj pomén. Ona znači Krista, ki je kot prava luč svetá prinesel na zemljo vsem narodom svoj razsvetljeni nauk. Goreča sveča pa tudi pomeni živo vero in gorečo ljubezen do Boga, ki nas je ustvaril, da bi prišli kdaj k njemu tjá gori v sveta nebesa, kder gori in se blesti brez števila solnčnih lučie.

Jarnežček, moj dragi! bodi dober in pobožen, da se po smrti razveseliš nebeške luči, kakor si se danes razveselil prižgane svečice v cerkvi.

Jarnežček si je spravil svečico v materino skrinjo ter vesel pričakoval Kristovega vstajenja, ko bode zopet prižgal in držal gorečo svečico v rokah.

J. Volkov.

Pisma mlademu prijatelju.

XIV.

Dragi!

Širjem pomenu besede tudi prištevamo slovenskim književnikom dr. Frana viteza Miklošiča, ki se je porodil 1813. l. v Radomerščaku pri Ljutomeru. Osnovne šole je pohajal v Ljutomeru, latinske v Varaždinu in Mariboru z najboljšimi uspehi. V Gradcu se je učil prava in modroslovja; 1873. l. postane doktor in učitelj modroslovja na Graškem vseučilišču. Črez dve leti popusti učiteljsko stolico in gre na Dunaj, kjer postane doktor pravoznanstva (1840). Tu se seznani s Kopitarjem, ki ga pregovori, da se posveti ves jezikoslovju. Popustivši odvetništvo stopi v pisarno dvorne knjižnice, kjer se uglóbi povse v slovansko jezikoslovje (slavistiko). Leta 1849. je bil imenovan za izrednega in malo pozneje rednega profesorja slovanskih jezikov in slovanske literature na dunajskem vseučilišču, kjer je ostal do lanskega leta, ko je šel v pokoj, okrasen z brezštevilnimi odlikovanji in naslovi.

Miklošič je največji slavist vseh časov in národov, ki je znanstveno utemeljil, utrdil in razvil slovansko (primerjajoče) jezikoslovje do najlepšega cvetú in sadú. Pojasnil je slovniški ustroj slovanskih jezikov, ne samó njih vnanjo obliko, nego tudi notranjo, njih načela, duhá in posebnosti. Redostavno in razsodno je uredil slovarje in slovnice slovanske (kar do njega ni bilo, da si je bilo gradivo vže dokaj nakopičeno); za podlago znanstvenega raziskavanja v slovanskem jezikoslovju je vzel staroslovenščino, ki je najstarejša in najbogatejša ustrojena, ter je sebral in modro ločil vse staroslovenske literarne spomenike. Dognal je, da je „glagolica“ starejša nego „cirilica“, da je cvél v Panoniji (mej Dunavom in Dravo) jezik, ki ga imenuje on „staroslovenščino“ ter da so današnji ogerski in vzhodni štajarski Slovenci neposredni potomci teh Panoncev iz 9. veka, v katerih jeziku sta pisala sv. Ciril in Metodij svoje svete knjige.

A ne samó za strogo jezikoslovje, tudi za zgodovinsko polje je spisal Miklošič nekaj del in razprav in dal v dežel več važnih jezikoslovno-zgodovinskih starih spomenikov, strogo in modro urejenih.

Miklošič ni ostal samó na Slovanskem obzorji; po svojej izrednej učenosti, razteznej izobraženosti in globokej bistroumnosti se je popel nad vso Evropo, spisavši najduhovitejše in najkorenitejše razprave o jeziku romunskem, madjarskem, albanskem in celó ciganskem. Vse evropske jezike, nove in stare, je družil takó rekoč v nekako celoto, katerej vsej je pritisnen na čelo znak neke posebne, notranje mejsebojne zveze, katerej bi rekli lahko evropska kultura (omika). Miklošič je mož, ki se mu klanja ne samó Slovanstvo, ampak vsa Evropa.

Da-si je imel Miklošič vže mnogo blagá nakopičenega za svoje področje (nestalo je samo še ureditelja in to je bil on), vzlasti predhajnik in učitelj njegov Kopitar ga mu je dokaj priskrbel, vender je zajemal zvečine iz sebe in to nam kaže tudi, da je šel ves jezikoslovni svet za njim. Písal in spísal je okrog sto ponajveč strogo jezikoslovnih del in razprav po učenjaških časopisih in samostalnih knjigah. Največji in najimenitnejši deli Miklošičevi sti staroslovenski slovar (*Lexikon palaeoslovenico-graeco-latinum* 1862—1865) in primerjajoča slovnica slovanskih jezikov (*Vergleichende Grammatik der slavischen Sprachen* 1852—1875).

Miklošič je pisal svoja obsežna in nedosežna dela zvečine v nemškem jeziku in preporod in razvoj novejše slovenske književnosti mu je ostal nepoznan. Vender ga uvrščajo književni zgodovinarji s ponosom^{*} mej slovenske književnike, ker je rodom Slovenec, ker je posodil parkrat svoje imé slovenskej knjigi, ker je pisal o (da-si ne v) slovanskih jezikih, torej tudi o slovenskem, in ker ima mej svojimi učenci kot učitelj na stolici in v knjigah svojih tudi mnogo slovenskih književnikov, ki so uplivali zdatno na razvoj in čiščenje lepe slovenščine.

Kakor sem ti vže pisal, zgodil se je 1848. l. velik prevrat na evropskem, torej tudi avstrijskem površji. Absolutizem,^{*} ki je tlačil toliko stoletij osobito manjše narode, vzlasti slovanske, moral je odstopiti in Avstrija je postala ustavna država (sredi meseca sušca). Ta je odpravila kmetu tlako in desetino, podelila meščanom večje pravice, v cerkvi, šoli in uradu pa dovolila popolno ravnopravnost. Svoboda in narodnost, katerima poprej ni bilo moč na dan priti in se pokazati v svojej pravej luči, stopili ste takrat na svetovno pozorišče v svojem najširjem, tu pa tam tudi zlórabljenem pomenu besede. Takrat se je prerodil in do dobrega predramil tudi naš osamel narod. Ustanavljači so se jela politična društva po glavnih slovanskih mestih, od koder se je zanesel žarek svobode in omike tudi mej niže izobražene sloje naroda. Učene in neučene, olikance in prostake je prešinila blažilna ideja (misel) národnosti, da so se začeli zavedati svojega materinega jezika, kateri jedini more biti pravi podstav dobre vzgoje in omike. Zato so se jele spisavati v materinem jeziku poučne knjige za šolo in zasebno življenje: slovnice, bogoslovne in naravoslovne knjige, prirejale so se zabavne in poučne, književne in politične besede, veselice, celó v gledališči se je jela govoriti in peti sladko zveneča materinščina.

^{*} Absolutistična država je tista, koder ima vladar sam neomejeno, zakonodavno in izvrševalno oblast. — Ustavna pa, koder ima zakonodavno in izvrševalno oblast navlašč za to iz vseh pokrajin države sklican zbor zastopajočih mož (državni zbor), vladar pa ima samó potrjevalno oblast nad zakoni državnega zbora.

Knjige poučne, ascetične (pobožne) in zabavne so romale v slovenski svet in izobraževale še malo olikani in zavedajoči se priprosti narod. Tudi ideja o vseslavjanskem jeziku in ilirsko-slovenskem narečji je izpuhtela takrat popolnoma na književnem obzorji. Časniki slovenski so se jeli porajati v vedno večjem številu in gladili pot omike in olike v prostrani slovenski svet. Z jedno besedo: Književno in kulturno (izobraževalno) polje slovensko se je jelo obdelavati; kaj pa da, težko je bilo to obdelavanje, ker je bilo treba še malo ne, na vseh poljih razorati trdino in ledino.

Pač so prihajale vže od 1843. leta mej slovenski svet „Novice“, s katerimi se prične celó nova dóba v našej književnosti, toda bile so samó kmetijske in rokodelske; l. 1849. pa je njih oče pritisnol na-nje še političen pečat, pridejavši besedama „kmetijske in rokodelske“ še besedo „národne“. Drugih slovenskih perijodičnih časopisov poleg „Novic“ nismo imeli do 1848. l. — saj so še te prišle v dézel le po velikem trudu njihovega urednika. In tiskarnar Blaznik je mislil vže pred „Novicami“ na izdajo slovenskega časopisa „Zora“, pa ga mu vlada ni dovolila. Prištevati bi se mogel perijodičnim časopisom le še letnik „Drobtinice“, ki ga je ustanovil, kakor ti je znano, 1846. l. vsestransko zaslužni vladika A. M. Slomšek. „Drobtinice“ so izhajale (v Gradci, Celji, Celovci, Mariboru in Ljubljani) vsako leto jedenkrat od 1846—1869 in prišlo je v dézel vsega vkup 20 letnikov. Urejeval je je od začetka vladika sam, pozneje pa Matija Vodusek, opat v Celji († 1872), izvrstni rodoljub in nabožni pisatelj Mih. Stojan, dekan v Braslovčah († 1863), bogoslovni pisatelj Jože Rozman, župnik v Konjicah († 1874), slavni jezikoslovec Oroslav Caf in Fran Kosar, kanonik labodske vladikovine, cenjen domoljub in životopisec Slomškov (1863), temeljit bogosloven pisec, znan po izbornem molitveniku: „Nebeška hrana“ (1875, 1877 izdala družba sv. Mohorja). — „Drobtinice“ so velika zaloga bogoslovnega blagá vsakovrstne stroke. Da-si so orale od začetka zvečine še ledino na slovenskem višjem bogoslovnem polji (izimši ascetična dela), vender so položile trden temelj bogoslovnej zgradbi slovenske, katera danes lepo napreduje. Kakor veš, prinašale so „Drobtinice“ najrazličnejše nabožno in poučno blagó za cerkev, šolo in dom in so imele vsega vkup do 130 sotrudnikov; in premišljene so besede književnega zgodovinarja: kar so storile „Novice“ za probujo národnega delovanja, to so dopolnile „Drobtinice“ sosebno gledé bogoslovnega življenja in razvitka.

O časopisji slovenskem, ki se je jelo razvijati 1848. l., pa drugič več. Zdravstvuj!

P. B.

Hladnokrvnost.

Y nekej bitki opomina francozki vojvoda Cherin svoje vojake k srčnosti in pogumu. Bilo jim je iti preko velikega zeló močvirnega bārja. „To je lahko govoriti, ako se sedi na konji,“ zagodrnja truden vojak. Vojvoda ga je čul, némo stopi raz konja, podá mu vajeti, rekoč: „Tù imaš, jaši, da vidimo, kdo ima boljše!“ Vojak je moral slušati. Ali komaj zasede konja, vže prižvižga sovražna krogla ter jezdeca smrtno zadene, da se zvrne na tla. „Zdaj vidite továriši, kakó se sedi na konji!“ reče vojvoda svojim vojakom — ter hladnokrvno zopet zasede konja.

J. M.

Listje in cvetje.

Drobtine.

Nemila smrt nam je pobrala v noči 12. dné januvarija prav na nagloma jednega največjih učenjakov, pisateljev in domoljubov slovenskih. Umrl je v solnčnej Gorici naš toli priljubljeni in občespoštovani gospod

Fran Erjavec,

c. kr. profesor.

Pisati o plemenitem pokojniku, znači: jokati se nad njegovim grobom. Neizmerna je žalost, ki jo čutimo vsi, ako pomislimo, da ga ni več moža, ki je toliko lepega in ukovitega napisal za naš ubogi slovenski narod.

Fran Erjavec se je porodil v 9. dan meseca septembra 1834. l. v Ljubljani; umrl je tedaj v najkrepkejši dōbi svojega življenja, ko bi še mogel neizmerno koristiti narodu in domovini.

V njegovih spisih pa bode živel njegov spomin, dokler koli bode — poštenih Slovencev.

In mi se hočemo učiti iz njegovega delevanja: kako se je treba žrtovati za svoj narod, ne zaradi nagrade in priznanja, nego iz same čiste ljubezni, kakeršna je bila Erjavčeva ves čas njegovega življenja.

Bodi mu večen spomin in slava njegovemu imenu!

Po zimi.

Čez dōl in plán glěj, sneg leží,
In ostra, mrzla burja brije,
Da drevje se in gozd šibí,
Da ljud in zvér pred njo se vije.

V potoku bístrem ne hití
Vodíca več poprej šuměča,
Miruje zdaj in sládko spí,
Da ribam je nastála gnječa.

Po potu sēm čez dōl in plán
Pa deček ves vesél koráka;
Kaj njemu sněžnata raván?
Kaj mraz in leđ in burja táka?

Le šola hōdi mu na úm; —
Gospódov dōm in nauk zláti
Mu šrí v prsih mlad pogúm,
Zdrav noče pač domá ostáti.

Zató pa v šoli ga okó
Učíteljevo rado gléda,
A pot težávnó Bog z rokó
Mu mílostno blagrúje z néba.

Radoslav Knaflíč.

Rešitev demanta, smaragda, računске naloge in uganek v I. „Vrtčevem“ listu.

I. Rešitev demanta:

M
l a n
L u t e r
M a r i b o r
M a t i j a č o p
R o g a t e c
m a č e k
b o r
P

II. Rešitev smaragda:

L j u b l j a n a
p r e j e t i
š č u k a
o b a
l
o j e
k r a v a
z v o n č e k
p u š č a v n i k

III. Rešitev računске naloge:

Pastir je imel 119 ovac. Ako jih razstavi po 2, ostane mu jedna ovca (2 v 119=59 [1]); ako jih razstavi po 3, ostanete mu 2 (3 v 119=39 [2]); ako jih razstavi po 4, ostanete mu 3 (4 v 119=29 [3]); ako jih razstavi po 5, ostanejo mu 4 (5 v 119=23 [4]); ako jih razstavi po 6, ostane mu jih 5 (6 v 119=19 [5]); ako jih razstavi po 7, ne ostane mu nobena (7 v 119=17).

Vse tri naloge so prav rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; Jer. Rajar, nadučitelj v Šempasu (Gor.); Amb. Poniz, naduč. v Rifenbergu (Gor.); Fran. Luznar, učit. v Voklu; Jos. Bizilj, učit. v Krašnji; Leop. Furlani, naduč. v Kamenji (Gor.); Fr. Vilhar, učit. v Vel. Zabljah (Gor.); Iv. Zarnik, učit. v Nevljah; — Drag. Gabriel, Drag. Strucelj in Jak. Milavec, dijaki v Ljubljani; M. Brinšek, realec v Ljubljani; Fr. Vončina, Jan. Skofic, Rud. Breschar, Leo Souvan, Alf. Maloverh in Pavel Smolej, učenci v Ljubljani. — Felix Bénédek in Leop. Juvanec, učenca v Planini; Alojzij Vákaj, pri sv. Ani v slov. gor. (Stir.). — Gospd. Karolina Uršič, učit. v Kamenjah in Roza Vigele na Robu.

Demant in smaragd so prav rešili: Gg. P. Ubald Repnik, fr. na Trsatu; Ant. Vidovič, naduč. v Račjem (Stir.); M. Rant, naduč. na Dobrovi; Vohine v Kresnicah; Iv. Povh, učit. pri Sv. Vencslu (Stir.); Vek. Delkin in Jos. Mozetič, dijaka v Gorici; Vilko Lednik, dijak v Ljubljani; Janko Sajovic, dijak v Kranji; Em. Ferline, Rik. Hönig-schmidt, Al. Pogačnik in Ivan Stefé, učenci

v Ljubljani. — Gospd. Roza Vošnjakova v Ljubljani; Antonija Jeglič in Josipina Pollakova, učenki v Trzinu.

Smaragd in računsko nalogo sta prav rešila: Gg. Greg. Koželj, učit. pri sv. Gothardu; Fr. Sterle, trgov. pomočnik v Starem trgu pri Rakeku.

Demant sta prav rešila: Fr. Bregant in Leo Grasselli, učenca v Ljubljani.

Računsko nalogo so prav rešili: Gg. — a —, v Ljubljani; Ant. Skala, naduč. Vremški Britof; A. K. v Komendi; Sim. Sekirnik, učit. v Račjem (Stir.); Drag. Žitek, dijak v Leobnu (Stir.); Fr. Rejec v Otaležu; Fr. Mežnarsič v Rudolfem in Edv. Šusteršič v Krškem. — Gospd. Fani Šentak na Vranskem in Franca Humar v Šempasu (Gor.).

Odgonetke uganek: 1. Kožuh; 2. Meseca svečana, ker ima najmanj dni; 3. Zabela; 4. Nobenega; 5. Kadar so druga zaprta; 6. Nobeden, morajo se naložiti; 7. Kadar je pečena; 8. Temu, ki ga striže; 9. Kralj med keglji na kegljišči; 10. Papir, ki je najpred lan, poleg predivo, preja, platno, eunja, iz katerih poslednjih papir delajo; 11. Jezik; 12. Lok — kol.

Nove knjige in listi.

* Spisi Kristova Šmida. Poslovenjeni mladini v zabavo in poduk. VII. zvezek: Jagnje. — Starček zgore. Poslovenil P. Florentin Hrovat. — Novomesto. Tiskal in založil J. Kralj. 8°. 116 str. — To je najnovejša knjižica za našo slovensko mladino, ki je prišla v džel iz Krajčeve tiskarnice. Kdor je prečital prvih 6 zvezkov, z veseljem bode segel tudi po sedmem zvezku, ki je v onem lepem, gladkem in čistem jeziku pisan, kakor ga zna pisati spretno peró našega trudoljubivega pisatelja za slovensko mladino gosp. P. Florentina Hrovata. Naj bi ne bilo nobene šolarske knjižnice, ki bi ne imela prelepe zbirke „Kristofa Šmida spisov“. A vrlemu rodoljubi gospodu Kralju pa želimo najboljšega uspeha pri njegovem toli težavnem podjetji.

* Priče božjega bitja ali slučaji, ki niso slučaji. Po dr. Kellerju z dovoljenjem poslovenil J. B. II. zvezek. Ljubljana 1887. — Kakor prvi zvezek, tako priporočamo tudi ta zvezek našemu priprostemu ljudstvu in odraslej mladini v pouk in zabavo. Cena lične knjižice je 25 kr. in se dobiva pri založniku gosp. Hribarja, Breg štev. 10 v Ljubljani.

Listnica. Gg. M. v O.: Povest „o steklem psu“ ni še kroja za natis. — J. Z. v N.: Pesnicam bi še treba mnogo pite. — Tone: Ne moremo vzprejeti. Povest nima nič poslušnega za mladino. — Vsem drugim našim sotrudnikom pismeno ali pa v prihodnjem listu v „Listnici“, ker nam do danes ni bilo mogoče pregledati vseh rokopisov.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsakega meseca, in stoji za vsa leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčev.“ mestni trg, šte. 23 v Ljubljani (Lalbach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.